

Femtiotalet hälsingspelmän på Skansen

Några glimtar från spelmansjubileet i Stockholm av ISIDOR EKSTAM.

Som jag förut omtalat firas lördagen den 28 och söndagen den 29 maj på Skansen i Stockholm 50-årsminnet av den första spelmanstävling, som anordnats på Skansen och samtidigt minnet av det av Zorn ritade spelmansmärket som vid denna tävling år 1910 delades ut för första gången. Detta märke erövrades då av den märklige spelmannen från Hälsingland Jon Erik Öst, född i Bergsjö, men numera sedan flera år tillbaka med sin fru Ester, född i Undersvik, bosatt i Meselefors i Lappland.

Jubileet firas av Sveriges spelmäns riksförbund och Skansen gemensamt och kommer givetvis att gå av stapeln under ett spelmansjubel utan like. I riksförbundet finns omkring 2.000 aktiva spelman utom en hel del passiva och inte mindre än fjärdedelen, eller mellan 500 och 600 av dessa aktiva, reser från sina hemorter på alla håll i landet till Skansen för att ge glans åt jubileet.

Från Hälsingland deltar på Skansen inte mindre än ett femtiotal spelmän. Jag har tidigare räknat upp ungefär hälften av dem, en del boende i orterna runt omkring Stockholm, och här kan jag nu omtala vilka spelmän boende i Hälsingland som under de senaste dagarna meddelat att de ämnar komma. Det är en verkligt representativ samling, vilka vi också med säkerhet får både se och höra spela under pingstdagarna i Hudiksvall, då i samband med av Lions Club anordnade Barnens dag även 50-årsminnet av den första spelmansstämman i Hudiksvall kommer att firas. Vid denna tog som bekant likaledes Jon Erik Öst första pris. Till denna stämman återkommer jag om ett par dagar.

Till Skansen kommer nu från Bollnäs Elov Andersson, Oscar

Spelmannsmarsch på väg till Skansen i Stockholm med Sveriges spelmäns riksförbunds ordörande kamrer Henry Arnstad i spetsen iklädd den vackra Lännadräkten.

Björkman, Sven P-oquist, Helmer Gladh, vilken som bekant är Hälsinglands spelmansförbunds ordörande, Hugo Ljungström, som är Hälsinglands spelmansförbunds sekreterare, Bror Olsson och Hugo Westling.

Från Delsbo kommer Olov Andersson, Bernh. Bengtsson, Anders Jonsson, Anders Norin, Olof Persson, Uno Rosell och Hjalmar Wallberg.

Från Forsa deltar Manne Eriksson, som tillsammans med folkskolläraren Helge Nilsson i Bergsjö är initiativtagare och ledande kraft i spelmansjubileet i Hudiksvall (mera därom alltså om ett par dagar) Janne Ellström, Näsvisken, Johan Mickelson, Sörforsa, Hilding Nordin och Evert Vall, Sörforsa.

Vidare har anmält sig till deltagande Edvin Bergqvist, Lottefors, Sture Edholm, Ljusdal, Holger Jonsson, Hög, Helmer Larsson, Hudiksvall, Erland Lärka, Jättendal, Edvin Mill, Arbrå och Gun Pettersson, Vallsta.

Fem 1910-årsmän ännu kvar.

Bland det åttiotal spelmän som år 1910 på Skansen tävlade om priserna finns bland pristagarna fortfarande fem kvar och dessa är samtliga inbjudna till jubileumsstämman och kommer givetvis att bli föremål för oändligt jubel och lika stormande hyllningar. Främst bland de fem är hälsingen Jon Erik Öst, därefter kommer skåningen Olof Andersson, den genialiske upp-tecknaren av flera tusen svenska

Hudiksvalls-

Lördagen den 28 r

Dar finns också inlämnade fiollådor m. m. och på ex-tionen kan lösas biljett till tidsmiddagen för de icke all. Alla aktiva spelmän bjude riksförbundet på högtidsm-gen, men det är också helt turligt den enda ersättning spelmännen får för alla de spelningar som planeras. För rigt så vet vi ju att spe- inte ser på slanten. De a därför att det roar dem att la — för en spelman är i en del av hans liv.

En tombola har ordnats för inkomsten på denna ska b riksförbundet med kostna för jubileumsstämman. Lott- är bara 50 öre och man kan na björnar av olika storlekar.

Omväxlande program jubileumsdagarna.

Som alltid vid dylika t- len kommer givetvis Skansen besökas av massor män som vill njuta av spelmä-låtar och övras färgrök- dräkter. Ett omväxlande pro- kommer att avveckas och u- samma kan anföras att alla lieheterna hörjar på lörd- 14 med uppspelningar på- sens olika gårdar. De häls- som delta i dessa uppspel- kan givetvis avlyssnas på U- gården.

Kl. 17.30 börjar den stor- bileumsmiddagen på Höcklof- mellan kl. 20 och 21 blir de spelningar på Solliden eft- hälsningstal av riksförb- ordörande Henry Arnstad speleledare är Söderma- spelmansförbunds ordförande ledamoten av riksförbundet reise folkskollärare Gust- ter, Katrineholm, som ti- mens med Stockholms spe- rilles ordförande hovkap- Nils Th. Olofsson valt ut d- låtar som då spelas. Bland är inte mindre än två gam- singelåtar, nämligen Delsbo och Trollens brudmarsch.

Söndagens program inle- 11 med repetition för sa- spelmän på Parkundagården efter det blir uppspelning- de olika gårdarna från kl- en timme framåt. Kl. marscherar sedan samtlig- män från gårdarna under till Solliden och sedan alla mit upp på den stora scen- ser Ture Godmunsson. D- ett par låtar på näverbur-

Efter ett hälsningsanf- av Henry Arnstad blir d- spelning, varvid bl. a. i- valsens spelas, därefter b- framträdande av olika lant- lag bl. a. av ett Häls- bland vars medlemmar fi- bekanta spelmännen Erik- son till Jon Erik Öst sam- dor Olsson.

spelenslåtar, sedan flera år amanuens vid musikhistoriska museet i Stockholm och den som tillsammans med Jon Erik Öst vid tävlingen 1910 väckte det största uppseendet.

Vidare kommer såsom särskilt inbjudna de gamla riksspelmän- nen Bengt Rixo, Mörsil, Erik Nilsson, Mattmar och Olof Tillman, Dala Floda.

Jag kan vidare omtala att från Hälsinglands grannlandskap även kommer manstarka trupper för att hylla de fem ovanstående. Från Dalarna kommer ett 70-tal aktiva, utom alla de som bor i Stockholm med förorter, från Medelpad ett 15-tal, från Gästrikland ungefär lika många samt ett 10-tal från Jämtland. Sörm-länningarna blir ett 50-tal och Stockholms spelmansgille repre-senteras med ett 100-tal. Dess-utom kommer givetvis också spelmän från de övriga svenska landskapen fast i mindre antal.

Särskild expedition för jubileumsdeltagare.

För alla som reser ner till Stockholm i sista ögonblicket kan jag omtala att det finns en ex-pedition i utställningshallen vid Skansens huvudingång och där finns det värdar för de olika landskapen som tar hand om alla som känner sig främmande på Skansen och visar dem till platserna för de olika eveneman- gen.

Hälsinglands-Tidningen

Lördagen den 28 maj 1960.

Dar finns också inlämning för fiollådor m. m. och på expeditionen kan lösas biljett till högtidsmiddagen för de icke aktiva. Alla aktiva spelmän bjudes av riksförbundet på högtidsmiddagen, men det är också helt naturligt den enda ersättning alla spelmännen får för alla de uppspelningar som planeras. För övrigt så vet vi ju att spelmän inte ser på slanten. De spelar därför att det roar dem att spela — för en spelman är fiolen en del av hans liv.

En tombola har ordnats för att inkomsten på denna ska hjälpa riksförbundet med kostnaderna för jubileumsstämman. Lottpriset är bara 50 öre och man kan vinna björnar av olika storlekar.

Omväxlande program båda jubileumsdagarna.

Som alltid vid dylika tillfällen kommer givetvis Skansen att besökas av massor människor, som vill njuta av spelmannens låtar och deras färgrika folkdräkter. Ett omväxlande program kommer att avverkas och ur detta kan anföras att alla festligheterna börjar på lördag kl. 14 med uppspelningar på Skansens olika gårdar. De hälsingar, som delta i dessa uppspelningar kan elvetvis avlyssnas på Delsbogården.

Kl. 17.30 börjar den stora jubileumsmiddagen på Högloftet och mellan kl. 20 och 21 blir det uppspelningar på Solliden efter ett hälsningstal av riksförbundets ordförande Henry Arnstad. Allspeleledare är Södermanlands spelmansförbunds ordförande och ledamoten av riksförbundets styrelse folkskollärare Gustaf Wetter, Katrineholm, som tillsammans med Stockholms spelmansrilles ordförande hovkapellisten Nils Th. Olofsson valt ut de åtta låtar som då spelas. Bland dessa är inte mindre än två gamla hälsingelåtar, nämligen Delsbovalsens och Trollens brudmarsch.

Söndagens program inleds kl. 11 med repetition för samtliga spelmän på Ravlundagården, varefter det blir uppspelningar på de olika gårdarna från kl. 13.30 en timme framåt. Kl. 14.45 marscherar sedan samtliga spelmän från gårdarna under musik till Solliden och sedan alla kommer upp på den stora scenen blåser Ture Gudmunsson, Dalarna, ett par låtar på näverlur.

Efter ett hälsningsanförande av Henry Arnstad blir det allspelning, varvid bl. a. Delsbovalsens spelas, därefter blir det framträdande av olika landskapslag bl. a. av ett Hälsingelag bland vars medlemmar finns de bekanta spelmännen Eric Öst, son till Jon Erik Öst samt Teo-

Så blir det ett högtidstal av Musikaliska akademiens nye preses, professor Carl Allan Moberg och efter allspelning av tre låtar kommer Skansens styresman, professor Gösta Berg att med ett tal överlämna Sven Kjellström-plaketten till årets utsedde mottagare av densamma, den kände spelmannen Knis Karl Aronsson från Leksand.

Sedan scenhögtidligheterna avslutats med allspelning och framträdande av några landskapslag, avslutas hela festen under dagens lopp med uppspelningar på de olika gårdarna så länge spelmännen känner sig hågade.

Det blir alltså klang och jubel på Skansen under veckoskiftet — en för övrigt bra förövning till de klang- och jubeldagar som vi alla ska fira i Hudiksvall den 5 och 6 juni!